

STÄLL BARNHANDLARNAS TILL SVARS!

Tiotusentals personer som har adopterats från Sri Lanka till andra länder väntar på svar om deras adoption genomfördes på ett lagligt och etiskt sätt. Det har gått mer än två och ett halvt år sedan den srilankesiske hälsoministern erkände att oegentligheter hade begåtts gällande utlandsadoptionerna. Utredningen av de föregivna illegala adoptionerna verkar inte ens ha påbörjats i Sri Lanka.

I den här artikeln argumenterar jag för att en juridisk process bör inledas på transnationell nivå för att åtala de personer som har handlat med människor i adoptionssammanhang, varesig det gäller för ekonomisk vinning eller med anknytning till individers begär att bilda en familj. Adopterade kan aldrig få upprättelse förrän de ansvariga har ställts till svars.

En juridisk process skulle stöta på problem då adoptionerna från exempelvis Sri Lanka till Sverige ägde rum i det förgångna varför det i en juridisk kontext kan ha passerat för lång tid för att väcka åtal. Det kan även hävdas att lagar i adoptionssammanhang inte var utarbetade under den intensiva adoptionsaktivitetens början och att lagar under åren har förändrats för att motverka oegentligheterna. Handel med människor i alla former har dock varit förbjuden sedan den transatlantiska slavhandelns avskaffande.

Politiker, myndighetspersoner, adoptivföräldrar, adopterade och människor i allmänhet vet givetvis om att handel med barn för adoption utgör ett brott och kan ses som en del av en gränsöverskridande organiserad brottslighet. Naturligtvis har inte alla adoptioner som har genomförts under åren utgjort delar av en organiserad handel. Men många adoptioner kan vara föremål för brottsliga handlingar. Därför är det viktigt att adoptionerna från andra länder till Sverige utreds. Således kan adopterade få svar på om just deras adoption genomfördes på ett lagligt och etiskt sätt.

Det är oklart exakt hur många adopterade personer från Sri Lanka som idag lever i Sverige. Varken SCBs eller adoptionsmyndighetens statistik ger något tydligt svar. Det som står klart är att tiotusentals barn adopterades från Sri Lanka till andra länder under 1970- och 1980-talen i samband med den informella transnationella adoptionspraktik som uppstod med nära koppling till turismen till Sri Lanka. Den statistiska oklarheten pekar på att handel med barn kan ha förekommit.

Redan från slutet av 1970-talet har det rapporterats i svenska tidningar om förekomsten av handel med barn där barnhandlare har köpt upp barn från exempelvis Sri Lanka för att sälja till svenskar. Priserna har varierat men små ljushyade barn ska ha varit betydligt dyrare än mörkhyade äldre barn. Vad kan då anledningen vara till att adoptionerna har kunnat fortgå under alla år trots återkommande rapporter om handel med barn för adoption? Det verkar inte bättre än att engagerade personer i adoptionssammanhang har funnit det lämpligt att främja svenska medborgares familjebildningsprojekt.

Svenska myndigheter har under alla år känt till oegentligheterna kring adoptionerna av barn från Sri Lanka till andra länder. Precis som i Schweiz. Under 2019 publicerades en utredning som bekräftar att 70% av de 750 granskade adoptionerna av srilankesiska barn till schweiziska adoptivföräldrar, från slutet av 1970-talet till 1990-talet, kan ha genomförts på ett illegalt sätt. Det framstår som att schweiziska myndigheters intresse att tillfredsställa adoptivföräldrarnas begär att bilda familj har vägt över barnens rättigheter.

Den svenska adoptionsmyndigheten inväntar idagsläget att utredningen i Sri Lanka ska bli klar medan adopterade som återvänder till Sri Lanka för att söka efter sina rötter finner att deras födelsecertifikat är förfalskade och att deras adoptionshistoria har uppdyktats av personer som profiterade på genomförandet av adoptionerna.

Adoptionsmyndighetens främjandet av rätten att bilda familj genom adoption kan aldrig väga över förbudet att handla med människor. Ansvariga personer som har underlåtit att motverka handel med barn för adoption, medverkat i adoptivbarnhandel och tagit del av oegentliga ekonomiska vinningar från transnationell barnhandel ska ställas till svars och åtalas för de brott som har begåtts. En utredning av brotten mot de mänskliga rättigheterna i adoptionssammanhang utgör det första steget mot att ge adopterade upprättelse. Ställ barnhandlarna till svars!